

برنامه درسی تربیت اجتماعی در دوره ابتدایی

دکتر حسن ملکی - دکتر سعید مذبوحی
"اعضای هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی"

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سرشناسه	: ملکی، حسن، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: برنامه درسی تربیت اجتماعی در دوره ابتدایی / تالیف حسن ملکی، سعید مذبوحی.
مشخصات نشر	: تهران : انتشارات آوای نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۴۹۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: برنامه‌ریزی درسی -- ایران
موضوع	: Lesson planning -- Iran
موضوع	: آموزش ابتدایی -- ایران -- برنامه‌های درسی
موضوع	: Education, Elementary -- Curricula -- Iran
موضوع	: برنامه‌های درسی -- ایران
موضوع	: Education -- Curricula -- Iran
شناسه افزوده	: مذبوحی، سعید، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷۱۵/۲۸۰۶LB پ۴/م۷
	:

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

برنامه درسی تربیت اجتماعی در دوره ابتدایی

تالیف: دکتر حسن ملکی - دکتر سعید مذبوحی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه‌آرا: منیر السادات حسینی

چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۴۹۸-۷

قیمت ۳۲۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

پیشگفتار	۵
فصل اول: مفاهیم و دیدگاه‌های برنامه‌ی درسی	۷
مفهوم برنامه‌ی درسی	۷
تعریف برنامه‌ی درسی	۱۰
انواع برنامه‌ی درسی	۱۲
نظریه‌ی برنامه‌ی درسی	۱۴
رویکردهای برنامه‌ی درسی	۱۶
ایدئولوژی‌های برنامه‌ی درسی	۱۸
عناصر برنامه‌ی درسی	۲۴
فصل دوم: تربیت کودک	۳۴
مفهوم تربیت	۳۴
اصول تربیت	۳۸
جایگاه تربیت از دیدگاه قرآن	۴۰
تعریف کودک	۴۱
اهمیت و جایگاه تربیت کودک	۴۳
ابعاد تربیت کودک در قرآن	۴۴
فصل سوم: تربیت اجتماعی	۴۸
مفهوم جامعه	۴۸
تعریف تربیت اجتماعی	۵۲
دیدگاه‌های عمده در تربیت اجتماعی	۵۴
دیدگاه‌های اندیشمندان معاصر در باب تربیت اجتماعی	۵۶
دیدگاه‌های اندیشمندان انتقادی- سیاسی معاصر در باب تربیت اجتماعی	۷۲
فصل چهارم: برنامه‌ی درسی جامعه‌محور	۱۰۰
تغییرات اجتماعی و تعلیم و تربیت	۱۰۰

۱۰۴.....	تغییرات برنامه‌ی درسی و نقش معلمان.....
۱۰۶.....	مشارکت معلمان در برنامه‌ریزی درسی
۱۰۸.....	برنامه درسی کلاس‌محور.....
۱۱۰.....	روش‌های تدریس، سبک‌های یادگیری و تربیت معلم.....
۱۱۳.....	برنامه‌ی درسی جامعه‌محور
۱۱۷.....	تأکید بر گروه و فرد در زمینه‌ی گروهی در برنامه‌ی درسی جامعه‌محور
۱۱۸.....	نقش معلم در برنامه‌ی درسی جامعه‌محور
۱۲۰.....	فصل پنجم: نظریه‌های اجتماعی - انتقادی برنامه‌ی درسی جامعه‌محور.....
۱۲۰.....	نظریه‌ی کارکردگرایی.....
۱۲۴.....	نظریه‌ی تضادگرایی
۱۲۵.....	نظریه‌ی تضاد وبری نوین راندال کالینز
۱۲۷.....	نظریه‌ی نابرابری جنسیتی
۱۲۹.....	نظریه بازتولید اجتماعی
۱۳۲.....	نظریه‌ی فمینیستی
۱۴۱.....	نظریه‌ی سرمایه‌ی فرهنگی
۱۴۴.....	نظریه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی
۱۵۰.....	نظریه‌ی انتقادی
۱۵۳.....	اصول آموزش و پرورش انتقادی.....
۱۵۶.....	کاربرد نظریه‌ی انتقادی در برنامه‌ی درسی
۱۵۸.....	مقایسه‌ی برنامه‌ی درسی سنتی و برنامه‌ی درسی انتقادی.....
۱۶۱.....	فهرست منابع
۱۶۱.....	منابع فارسی
۱۶۹.....	منابع انگلیسی.....

تربیت به تعبیر کانت فیلسوف آلمانی از پیچیده‌ترین و دشوارترین مسائل مبتلا به بشر در طول تاریخ می‌باشد و به تبع آن نظامها و خرده نظامهای آموزشی هم که رسالت تربیت یا پرورش کودکان و نوجوانان را بر عهده دارند از حساس‌ترین و مهم‌ترین سازمانهای اجتماعی یک جامعه محسوب می‌شوند. هرچند تحلیل مسیر تاریخی جوامع نشان می‌دهد که خلاقیت‌کشی و آپارتاید آموزشی ویژگی بارز نظامهای آموزشی می‌باشد اما نظامهای آموزشی در جوامع معاصر دستخوش تغییرات و تحولات بنیادین به لحاظ ساختار و محتوا می‌باشند. برنامه درسی هم در یک قرن اخیر (۲۰۱۸-۱۹۱۸ م) به عنوان پدیده‌ای علمی، عملی و دانشگاهی در حوزه تعلیم و تربیت تاثیرگذاری عمیقی بر ساختار و کارکرد نظام‌های آموزشی داشته است.

برنامه درسی تربیت اجتماعی در دوره ابتدایی، منظومه درهم تنیده از تعاملات انسانی، اجتماعی و تربیتی در این دوره می‌باشد که براساس نظریه های جامعه شناختی به قصد تغییر و تحول در نظام های آموزشی و تربیتی طراحی و تدوین شده است. از آنجا که مهمترین و عام ترین بعد تربیت کودکان، بعد اجتماعی می باشد در این حوزه، ابعاد اخلاقی، فرهنگی و سیاسی درهم تنیده می باشد توجه به این بعد در بستر برنامه درسی می تواند افق های تازه ای برای هویت یابی، تعاملات پیچیده انسانی و اجتماعی و رشد فردی و اجتماعی دانش آموزان فراهم نماید. در زمینه برنامه درسی تربیت اجتماعی، فقدان نظریه های نظام مند و مبتنی بر بوم و فرهنگ ملی و دینی به شدت و قوت احساس می شود و به نظر می رسد نظریه های فعلی در این حوزه، مبتنی بر نظریه های جامعه شناختی و انسان شناسی غربی با محوریت بوم و فرهنگ غربی می باشد. هرچند عناصر و مولفه های تربیت اجتماعی در زمینه برنامه درسی برای کودکان و دانش آموزان دوره ابتدایی، مهارتهای ساختاری مشترکی را شامل می شود اما سبک و سیاق تربیت اجتماعی در همه جوامع علی رغم مشترکات نهادی و ساختاری، به لحاظ مبنایی و محتوایی، تفاوت های اساسی دارد که لزوم توجه عمیق و عالمانه اندیشمندان و علاقه مندان موضوعات و مسائل اجتماعی و تربیتی را می طلبد. برنامه درسی تربیت

اجتماعی در دوره ابتدایی، فراخوان دائمی برای طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی نظریه ها، آراء و اندیشه های مختلف و متنوع اجتماعی، فرهنگی و تربیتی در نظام های آموزشی و تربیتی می باشد.

با توجه به ترکیب مفاهیم برنامه درسی و تربیت اجتماعی کتاب حاضر در پنج فصل تنظیم شده است. و به ترتیب فصل اول مفاهیم و مبانی نظری در حوزه برنامه ریزی درسی را تحلیل و بررسی می کند که می تواند در عمل برنامه ریزی درسی قابلیت اجرا و کاربرد داشته باشد. فصل دوم تربیت کودک به عنوان یکی از مهمترین موضوعات و مسائل مبتلا به جوامع را مورد توجه قرار می دهد. فصل سوم تربیت اجتماعی، آراء و اندیشه های اندیشمندان اجتماعی و جامعه شناسان تربیتی با محوریت تربیت اجتماعی، سیاسی و انتقادی را مورد بررسی قرار داده است. در فصل چهارم برنامه درسی جامعه محور به عنوان یکی از حوزه های معرفتی که نسبت برنامه درسی و جامعه را بررسی می کند با تاکید بر مسائل، مقتضیات و آرمانهای اجتماعی مورد پردازش قرار گرفته است. در فصل پنجم نظریه های اجتماعی - انتقادی برنامه ی درسی جامعه محور که در حوزه تربیت اجتماعی در جوامع مختلف به وسیله نظریه پردازان و جامعه شناسان مورد نظر و عمل قرار گرفته است، تحلیل و بررسی می شود. با امید به آنکه خوانندگان محترم با علائق مختلف و سلايق متفاوت در حوزه های اجتماعی و تربیتی، دانشجویان دغدغه مند به تربیت و برنامه درسی، معلمان و مولفان محترم کتابهای درسی با مطالعه این کتاب نظرات و انتقادات سازنده و پیشنهادات راهنما و راهگشای خویش را به ادرس الکترونیکی smazbohi@gmail.com ارسال نمایند. سعید مذبوحي - خرداد

۱۳۹۸

یک چند به استادی خود شاد شدیم

یک چند به کودکی به استاد شدیم

از خاک درآمدیم و بر باد شدیم

پایان سخن شنو که ما را چه رسید

«خیام»